

2. Tyner, Judith A. (2010). Symbolizing Volumes with Polygons: choroplethic maps. Principles of map design. The Guilford Press, 259 p.
3. Hongjun, Su. (2008). Spatial data representation model oriented to geographical problem solving. The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences, vol. XXXVII, part B2, Beijing, pp. 671-675.
4. BMSSoft. Available at: <http://bms-soft.com.ua/uk/products/bms-kartograma>
5. ESTI MAP.
6. An Introduction to R. Available at: <http://cran.r-project.org/doc/manuals/r-release/R-intro.html>
7. ESRI Shapefile Technical Description (1998). Available at: <http://www.esri.com/library/whitepapers/pdfs/shapefile.pdf>
8. Statistical Annual of Ukraine for 2011 (2012). In O.G. Osaulenko (Ed.). August Trade, Kyiv, 559 p. (in Ukr.).

УДК 330.47

Ю. А. Урсакий, к.е.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

У статті розглядається вплив інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на розвиток економіки країни загалом, та підвищення конкурентоспроможності підприємств як складових елементів національної господарської структури. Аргументовано важливість впливу інформаційних технологій у сучасному світі та його безпосередній вплив на підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств. Зазначено, що ІКТ мають розгалужену структуру, але основна увага при дослідженні приділяється ІТ-консультуванню – як одного із сучасних прогресивних інструментів впливу на покращення діяльності підприємств. Розглядаються його компоненти: аутсортинг; управління ІТ-проектами та їхня оцінка; стратегічне консультування; послуги у сфері Business Intelligence; ІТ-сорсинг; послуги SAP; Oracle; оброблення та зберігання електронної інформації – принцип їхньої дії та доцільність застосування щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Ключові слова: конкурентоспроможність, ІТ-консультування, аутсортинг, послуги Business Intelligence, ІТ-сорсинг, послуги SAP, Oracle, електронна інформація.

Ю. А. Урсакий, к.э.н.,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

В статье рассматривается влияние информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) на развитие экономики страны в целом и повышения конкурентоспособности предприятий как

составляющих элементов национальной хозяйственной структуры. Аргументирована важность влияния информационных технологий в современном мире и его непосредственное влияние по повышению уровня конкурентоспособности предприятий. Указано, что ИКТ имеют разветвленную структуру, но основное внимание при исследовании уделяется ИТ-консультированию – как одного из современных прогрессивных инструментов влияния на улучшение деятельности предприятий. Рассматриваются его компоненты: аутсорсинг; управления ИТ-проектами и их оценка; стратегическое консультирование; услуги в сфере Business Intelligence; ИТ-сорсинг; услуги SAP; Oracle; обработки и хранения электронной информации – принцип их действия и целесообразность применения по повышению конкурентоспособности отечественных предприятий.

Ключевые слова: конкурентоспособность, ИТ-консультирование, аутсорсинг, услуги Business Intelligence, ИТ-сорсинг, услуги SAP, Oracle, электронная информация.

Постановка проблеми. У сучасному світі неможливо уявити розвиток економічних процесів без участі інформації та технологій. В економічному просторі вони є невід'ємною передумовою та наслідком ведення активної економічної діяльності. Це стосується не тільки будь-якої сфери економіки. Йдеться про розвиток та становлення нового інформаційно-економічного суспільства під впливом інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Нові технології міняють не тільки способи виробництва товарів, послуг, їхню структуру, але й дають можливість для самореалізації особистості, формування нового сучасного прогресивного покоління. В інформаційному суспільстві зменшуються відстані, відбуваються незворотні глобалізаційні процеси та створюються безпрецедентні можливості на мікро- та макрорівні щодо потенціалу розвитку економіки.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Інформаційне забезпечення стало рушійною силою економічних процесів. Саме тому проблематику інформаційно-комунікативних технологій досліджують багато науковців. Аналізом та структурою ринку інформаційно-комунікаційних технологій займаються С. В. Войтко та В. Т. Сакалош. К. В. Безверхий аналізує переваги електронного документообігу на підприємстві. Інноваційний розвиток економіки як наслідок інформаційно-комунікаційних технологій розглядає К. О. Безугла. Проблемами розвитку економічного потенціалу та конкурентоспроможності підприємств займається відомий американський вчений М. Портер.

Формулювання цілей статті й аргументування актуальності поставленого завдання. Метою статті є дослідження впливу ІКТ на підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Цілями статті є: аналіз основних видів галузі інформаційних технологій; дослідження ринку економічної інформації; виявлення впливу ІКТ на підвищення економічного потенціалу підприємств. Це допоможе кожному окремому підприємству виявити свої конкурентні переваги у галузі ІТ та застосувати їх у практичній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-комунікаційні технології в даному дослідженні розглянуті як один з важливих напрямів розвитку підприємництва у рамках реалізації загальнонаціональної стратегії. Структура ІКТ є складною та багатогранною схемою взаємопов'язаних дій. Вона складається з двох кластерів: інформаційного та телекомунікаційного, які у свою чергу містять такі складові [2]:

1. Сфера апаратного забезпечення:
 - а) промислове обладнання;
 - б) серверне обладнання;
 - в) обладнання користувача.
2. Сфера програмного забезпечення:
 - а) корпоративне ПЗ;
 - б) ПЗ інформаційної безпеки;
 - в) ПЗ з відкритим вихідним кодом.
3. Сфера ІТ-послуг:
 - а) аутсорсинг;
 - б) ІТ-консультування;
 - в) оброблення та зберігання електронної інформації.
4. Галузь телекомунікацій:
 - 4.1. Сфера телекомунікаційного обладнання.
 - 4.2. Сфера телекомунікаційних послуг:
 - а) послуги провідного зв'язку;
 - б) послуги безпроводного зв'язку.

М. Портер встановив, що конкурентоспроможність відображає продуктивність використання ресурсів і найбільш конкурентоспроможними є ті підприємства, де витрати на управління та діяльність усіх підрозділів і служб мінімізовані та є ефективними [1, с. 231]. Виходячи з цього, можна стверджувати, що для забезпечення конкурентоспроможності суб'єкти господарювання повинні постійно оцінювати ефективність використання наявних у її розпорядженні ресурсів. В даному випадку мова йтиме про інформаційні ресурси.

Розгалуженість інформаційних технологій не дає можливість повною мірою розкрити дане питання в одному дослідженні. Тому нами виділено та проаналізовано лише частину структури ІТ – сферу ІТ-послуг.

І. Аутсорсинг – часткова або повна передача робіт з підтримки, обслуговування та модернізації ІТ-інфраструктури в руки компаній, що спеціалізуються на абонентському обслуговуванні організацій та мають штат фахівців різної кваліфікації. Для них виконання подібних робіт є профільним напрямом діяльності [3, с. 385; 4, с. 210].

Аутсорсинг сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств, зокрема з позитиву аутсорсингу варто виділити такі переваги: зосередження

на основних стратегічних проблемах компанії за допомогою передачі експлуатаційних процесів зовнішнім експертам; забезпечення доступу до загальносвітових передових технологій, інструментів та методів, які може запропонувати постачальник послуг, а також можливість кар'єрного росту для тих, хто переходить до компанії постачальника; економічна вигода від швидкої реорганізації функцій компанії. Постачальники послуг аутсорсингу мають великий досвід та експертні знання у своїх спеціалізованих сферах і здатні запропонувати послуги в сфері інформаційних технологій найбільш ефективним та економічно вигідним чином; поділ ризиків (і прибутків) з постачальником послуг. Коли неосновні функції передаються за договором аутсорсингу, компанії можуть набути велику гнучкість, динамічність і можливість швидше відгукуватися на нові ділові пропозиції. Внутрішні ресурси всередині компанії завжди обмежені. Передаючи за договором аутсорсингу неосновні види діяльності, можна звільнити більшу кількість ресурсів для стратегічних розробок та обслуговування клієнтів.

Сьогодні в умовах високої конкуренції і жорстких вимог з боку регулятивних органів фінансові директори та інші керівники бізнесу приділяють ефективності, продуктивності і витратам на ІТ більше уваги, ніж раніше. Саме тому варто виділити основні види ІТ-консультативних послуг, які прямо або опосередковано впливають на підвищення конкурентоспроможності підприємств.

II. ІТ-консультування.

1. Управління ІТ-проектами та їх оцінка. Системний підхід до ведення й управління ІТ-проектом дозволяє: підвищити якість проектування, забезпечити орієнтацію ІС на досягнення бізнес-цілей шляхом вирішення бізнес-завдань підприємства; підвищити ефективність планування і контролю за процесом виконання ІС, керованість ІТ-проектом загалом і використання ресурсів проекту; підвищити обґрунтованість проектних рішень і витрачених на реалізацію засобів; підвищити ефективність взаємодії різних груп і окремих учасників проекту; зменшити загальні ризики за проектом; забезпечити на регулярній основі документування результатів роботи розробників КІС; прискорити процес навчання і входження у проект нових фахівців підприємства; зняти негативний вплив на проект затримок або неритмічності у процесі його виконання; планувати роботи щодо досягнення бізнес-цілей підприємства шляхом впровадження функціональності ІС; проводити єдину технічну політику у сфері скорочення витрат на реалізацію проектів; управляти інвестиціями в ІТ-проекти (інвестиційний портфель – програма робіт – проект); мати оперативну аналітичну звітність і накопичувати досвід за проектами; вести проектні роботи на сучасному організаційно-технічному рівні з використанням новітніх технологій.

2. Стратегічне консультування, підвищення ефективності і оптимізації управління у сфері ІТ. До даної послуги входять аналіз відповідності стратегічних цілей бізнесу та ІТ, стратегія планування у сфері інформаційних систем, стратегія форсингу ІТ-ресурсів тощо. Варто зауважити, що стратегічне консультування позитивно впливає на підвищення мотивації працівників та плинності персоналу, підвищує ефективність використання ресурсів і, як наслідок, все це обумовлює збільшення конкурентних переваг підприємства.

3. Послуги у сфері Business Intelligence. Основними завданнями даної послуги є: надання замовнику (або людині, яка приймає правильні рішення) правильної інформації, а не будь-якої можливої, надання інформації у правильний момент часу і так, щоб особи, які відповідають за ефективність прийняття рішень, розуміли, якими є очікувані результати і могли швидко приймати правильне рішення. При цьому оптимальність досягнення результату включає такі основні рівні: відповідність бізнес-стратегії; організаційне управління; управління ефективністю бізнесу та звітність; інтегроване управління інформацією; платформа Business Intelligence; інфраструктура.

4. ІТ-сорсинг – забезпечення оперативного доступу до товарів і послуг, які потрібні підприємствам, з урахуванням соціальних, етнічних та природних аспектів [5; 6]. Такий підхід охоплює всі компоненти, що використовуються для виготовлення товарів і надання послуг, а також умови праці працівників, задіяних в їх виготовленні або наданні. Сюди входить природоохоронна діяльність постачальників, їх ділова діяльність і те, яким чином вони закуповують сировинні матеріали. Здійснення ІТ-сорсингу більш відповідальним чином з урахуванням соціальних і природоохоронних аспектів не тільки знижує до мінімуму негативний вплив, а й сприяє підвищенню стандартів у таких ключових напрямках, як умови праці, охорона праці та дотримання техніки безпеки, а також вдосконалення ділового клімату загалом. У цьому також полягає комерційне значення: велика продуктивність і менший обсяг відходів веде до більш низьких ризиків та витрат для всіх сторін, задіяних у ланцюжку створення вартості.

5. Розширення можливостей ІТ: SAP, Oracle; послуги із здійснення змін в інформаційних та автоматизованих системах, а також з автоматизації та інформатизації бізнес-процесів на основі програмного забезпечення для бізнесу провідних українських і світових компаній (дизайн і впровадження систем, включаючи стратегічне планування, оцінку, проектування, дизайн, розробку, впровадження і послуги на етапі після впровадження рішень SAP та Oracle; аудит і оцінка ІТ-проектів з використанням рішень SAP і Oracle інших виконавців на кожній стадії проекту, включаючи стратегічне планування, проектування, дизайн, розробку, а також управління проектом).

Послуги у сфері ІТ-проектів і заходів допоможуть компанії отримати такі переваги: вибрана платформа автоматизації відповідає довгостроковій стратегії замовника; при реалізації бізнес-процесів вибирається найкраще співвідношення вартості реалізації і вигоди від здійснення змін; ефект від запланованих заходів з внесення змін до бізнес-процесів зберігається при проведенні ІТ-заходів.

6. Перед- і постінвестиційний аналіз ІТ при супроводженні транзакцій із злиття та поглинання. У транзакціях із злиття та поглинання понад 40% синергетичного ефекту отримується через консолідацію інформаційних технологій шляхом об'єднання і створення нових систем, об'єднання ІТ-сервісів і коректного управління ІТ-ресурсами [7, с. 44]. Результатом інтеграції бізнесів компаній може стати неефективна ІТ-організація з високою вартістю ІТ-послуг. Саме тому для підвищення конкурентоспроможності підприємств важливим є визначення потенційних проблем і ризиків, які можуть негативно вплинути на прибуток компанії, на її затрати і прийняття рішення про придбання; оцінка надійності та обсяг прикладок, процесів та інфраструктури ІТ, а також їх відповідність поточним і майбутнім цілям бізнесу; оцінка реальних затрат на ІТ з визначенням прихованих затрат і сфер ризику; оптимізація організаційної структури ІТ, управління ІТ-сервісами, організація контролю за інформаційними потоками всередині нового об'єднання.

У рамках реалізації проекту усуваються типові проблеми, характерні для ІТ-організації, створеної в результаті об'єднання двох компаній: усунення сервісів, підрозділів, процесів, що дублюють один одного; впровадження єдиного керівництва на середньому рівні; реалізація механізмів ефективного контролю і оперативного управління персоналом.

III. Робота з електронними документами потребує створення системи управління документами і документообігом у масштабі інформаційної системи підприємства (IC). Ця система охоплює всі етапи життєвого циклу документів: створення, зберігання, пошук, обробку, здачу в архів, видалення документа.

Система зберігання документів в електронному вигляді повинна забезпечувати: централізоване зберігання документів; ведення архіву електронних документів; адміністрування системи управління документами; санкціонований доступ і парольний захист файлів електронних документів у режимі зчитування / запису; конвертацію файлів електронних документів у різні формати; вибір носіїв інформації для організації системи зберігання документів відповідно до частоти звернення, термінів дії документа; швидкий перегляд документів різних форматів без завантаження вихідних додатків; пошук документів за різними критеріями відбору тощо.

Переваги системи електронного документообігу на підприємстві:

а) для управлінського персоналу:

- аналіз бізнес-процесів на підприємстві та прийняття оптимальних управлінських рішень; оперативний контроль і розподіл навантаження на працівників підприємства; безпосередній контроль за діями користувачів системи електронного документообігу; можливість контролювати поставлені завдання перед працівниками підприємства; погодження виконання документа в режимі он-лайн; дозволяє забезпечити належну інформаційну безпеку на підприємстві засобами криптозахисту;

б) для інших працівників:

- зниження помилок у процесі роботи працівника шляхом введення функцій стандартної перевірки документів; скорочення витрат часу на пошук необхідної інформації працівниками підприємства; зручний алгоритм роботи, що полегшує користування системою для працівників підприємства в процесі виконання малознайомої роботи, який супроводжується інструктивним матеріалом [8, с. 18].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, роль інформаційного забезпечення у розвитку підприємництва є надзвичайно вагомою. За своєю суттю та значенням ІТ покликані підвищити ефективність діяльності не тільки самої інформаційної системи, але й бізнес-середовища. Швидке реагування на кон'юктурні зрушення в економічних процесах, прозорість ведення економічних операцій на підприємстві, оперативне володіння інформацією та можливість її адекватного застосування, досягнення якісно нового рівня партнерських відносин. Ефективне застосування вищеперелічених переваг дозволяють підприємству зайняти достойну нішу на ринку та забезпечити його конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Портер М. Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер ; пер. с англ. И. Минервин. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
2. Войтко С. В. Ринок інформаційно-комунікаційних технологій: структура та аналіз / С.В.Войтко, Т.В.Сакалош // Вісник Київського політехнічного інституту. – 2007. – №4. – С. 384-392.
3. Карминский А. С. Информатизация бизнеса / А. С. Карминский, А. М. Карминский, П. В. Нестеров ; под ред. А. М. Карминского. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 624 с.
4. Гранберг А. С. Информационный менеджмент : [учеб. пособ.] / А. С. Гранберг, И. А. Король. – М. : ЮНИТИ_ДАНА, 2003. – 512 с.
5. Тимченко О. К. Факторы инновационного развития Украины [Электронный ресурс] / О. К. Тимченко. – Режим доступа : <http://be5.biz/ekonomika1/r2012/1102.htm>.
6. Отчет по глобальному индексу развития информационно-коммуникационных технологий (IDI) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.mtic.gov.md/img/news/2010/03/indicele_IDI_2_009_ru.pdf.
7. Безугла К. О. Інформаційно-комунікаційні технології як фактор інноваційного розвитку економіки / К. О. Безугла // Збірник наукових праць – К., 2013. – С. 42-55.
8. Безверхий К. В. Електронний документообіг на підприємстві як запорука ведення бізнесу / К. В. Безверхий // Нові інформаційні технології в освіті. Технології «1» у підготовці ефективних та необхідних для національної економіки кадрів : матеріали Шостої всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених / За заг. ред. к. ф.-м. н. доц. В. П. Шевченка. – К. : Кафедра, 2013. – С. 17-20.

Yuliya Ursaki, Candidate of Economic Sciences,
Chernivtsi Trade and Economic Institute of KNTEU, Chernivtsi

ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE INCREASE OF THE COMPETITIVE POTENTIAL OF THE ENTERPRISES

Annotation

This article examines the influence of information and communication technologies (ICT) on the development of the economy as a whole, and to increase of the competitiveness of enterprises as part of the national economic structure. The importance of information technology in the modern world and its direct impact on improving the competitiveness of enterprises is argued. It is noted that ICTs have a branched structure but the main focus in the study is given to IT Consulting – as one of the modern instruments to influence the progressive improvement of enterprises. It's components are examined: outsourcing; IT project management and their evaluation; strategic advice; services in the field of Business Intelligence; IT sourcing; Services SAP; Oracle; processing and storage of digital information - the principle of their validity and appropriateness of the application to increase the competitiveness of domestic enterprises.

Keywords: competitiveness, IT consulting, outsourcing services, Business Intelligence, IT sourcing services SAP, Oracle, electronic information.

References:

1. Porter, M. (2005). *Konkurentnaia stratehiya. Metodyka analiza otraslej y konkurentov* [Competitive Strategy. Methodology Analyzing Industries and Competitors]. Al'pyna Byznes Buks, Moskva, 454 p. (in Russ.).
2. Vojtko, S.V., Sakalosh, T.V. (2007). Market ifnormatsiyno and communication technology: structure and analysis. *Visnyk Kyivs'koho politekhnichnoho instytutu [Bulletin of the Kiev Polytechnic Institute]*, vol. 4, pp. 384-392 (in Ukr.).
3. Karmynskyy, A.S., Karmynskyy, A.M., Nesterov, P.V. (2004). *Ynformatyzatsiya byznesa* [Informatization business]. Fynansy y statystyka, Moskva, 624 p. (in Russ.).
4. Hranberh, A.S., Korol', Y.A. (2003). *Ynformatsyonnyj menedzhment* [Consumer Information Management]. YuNY TY_DANA, Moskva, 512 p. (in Russ.).
5. Tymchenko, O.K. (2012). Factors of innovative development of Ukraine. Available at: <http://be5.biz/ekonomika1/r2012/1102.htm> (in Ukr.).
6. Report on the global index of development of information and communication technologies (IDI). Available at: http://www.mtic.gov.md/img/news/2010/03/indicele_IDI_2_009_ru.pdf (in Russ.).
7. Bezuhla, K.O. (2013). *Informatsijno-komunikatsijni tekhnolohii iak faktor innovatsijnoho rozvytku ekonomiky* [Information and communication technologies as a factor of innovation development of economy]. Kyiv, pp. 42- 55 (in Ukr.).
8. Bezverkhyj, K.V. (2013). Electronic document management at the enterprise as a guarantee of business. *Elektronnyj dokumentoobih na pidpriemstvi iak zaporuka vedennia biznesu. Novi informatsijni tekhnolohii v osviti. Tekhnolohii «1» u pidhotovtsi efektyvnykh ta neobkhidnykh dlia natsional'noi ekonomiky kadriv. Mat. Shostoi vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv, aspirantiv ta molodykh vchenykh* [New information technologies in education. Technology "1" in preparing effective and necessary for the national economy frame. Materials Six-th All-Ukrainian Scientific Conference of Students and Young Scientists in]. Kyiv, pp.17-20 (in Ukr.).

